

سبزینه

خواف / خراسان رضوی

کمال خجندی

عکس‌ها:

محمدرضایی

جوانه‌های کاج، از خزانه به زمین دیگری منتقل می‌شوند

زمین برای کاج‌های جوان، آماده می‌شود

از اینکه جوانه زد و پا گرفت، می‌شود از آب‌های دیگری هم کمک گرفت؛ آب‌هایی که اینجا در پهنه‌های بیابانی شرق خراسان، آن قدرها شیرین نیستند. نشتیان چندین و چند رشته قنات داشته که تا همین سال‌ها هم آب خوردن اهالی نشتیان بوده، هم آب کشت و کارشان. هنوز هم در نشتیان پنج رشته قنات، دایر است و آبی را از دل زمین بیرون می‌آورد که مثل اشک چشم، زلال است و مثل عسل گوارا.

همین آب‌هاست که جوانه‌های تازه رسته کاج را سیراب می‌کند تا آرام آرام زیر آفتاب کویری قد بکشند.

«جوانه‌ها بسته به نوع کاجشان دو تا سه سال در خزانه می‌مانند و پس از آن باید به زمینی دیگر منتقل شوند. زمینی که بهتر بتوانند در آن قد بکشند و بالا بروند. یکی دو سال بعد، نهال‌های کاج، از هر گونه‌ای که باشند آن قدر قد کشیده‌اند که بشود آن‌ها را برای فروش عرضه کرد».

نهال‌های کاج در این زمان بین یک متر یا یک متر و نیم قد کشیده‌اند.

● کلاغچه‌های عاشق چلغوز

کاج‌ها این سال‌ها حکم درختچه‌های تزئینی را پیدا کرده‌اند تا باغ و باغچه‌ها را زیباتر کنند؛ اما پیشتر از این‌ها، کاج‌ها با آن قامت استوارشان، حکم بادشکن را داشته‌اند.

برای همین هم در همه پهنه‌های بیابانی خراسان که جولانگاه بادها، به ویژه بادهای ۱۲۰ روزه است، کاج‌ها را می‌توان دید که شانه داده‌اند به شانه هم تا نگذارند بادها، خاک زمین‌ها را بروبند و قامت نحیف کشت و کارها را خم کنند.

هم از پدرها به پسرها ارث رسیده است.

«رحمت‌الله شمشیری» هم نهالستانش را از پدرش دارد. «حاج عبدالکریم» حالا که آفتاب‌نشین شده، زمینش را سپرده تا رحمت‌الله در آن کاج بکارد. «کاج توپی»، «کاج کله‌قندی»، «کاج سیاه»، «کاج زرین» و «کاج دوبر» یا «کاج تهران» از جمله کاج‌هایی هستند که در نشتیان و در نهالستان رحمت‌الله شمشیری کاشته می‌شوند و پا می‌گیرند.

کاشت کاج‌ها با کمی اختلاف شبیه هم است. کاج‌ها برعکس آنچه به نظر می‌رسد از راه بذرشان تکثیر می‌شوند. کاج‌کارهای نشتیان، بذرهای کاج را از میوه درخت کاج جدا می‌کنند؛ از همان حجم چوبی مخروطی شکل.

«ما می‌گوییم «گوک» بذرهای کاج را از گوک می‌گیریم. بذرهای کاج غلاف گیاهی از گوک بیرون می‌آیند. گوک‌ها را که در آفتاب بگذاریم، پس از چند روز بذرهای خشک شده، از آن بیرون می‌آیند. بذرهای کاج را نگه می‌داریم تا به وقتش بکاریم».

● آماده برای فروش

آن‌ها بذر کاج‌ها را در آغاز پاییز و اواخر زمستان که هوا معتدل و خنک است، در خزانه می‌کارند. خزانه‌های نشتیان، روباز است؛ زمینی است که برای کشت بذرهای انتخاب شده است. این محصول در شرایطی باید کاشته شود که به گرمادگی یا سرمازدگی دچار نشود. یکی دو ماه بعد، جوانه‌های کاج، سر از خاک بیرون می‌آورند.

به گفته رحمت‌الله شمشیری، در چند ماه نخست که وقت جوانه‌زنی نهال است، نهال‌ها با آب شیرین آبیاری می‌شوند؛ آبی که از قنات‌های نشتیان می‌آید. پس